

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Faisala Husseinio a Tomáše Foltase v právní věci žalobkyně: **E. S.**, zastoupena JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 27. 6. 2024, č. j. 32 Az 1/2023-55,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobkyně podala dne 27. 9. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Uvedla, že má státní příslušnost Ruské federace, ale je kyrgyzské národnosti. Jejím posledním bydlištěm bylo město Abakan, kde bydlela sama ve vlastním bytě. Nyní tento byt její matka asi pronajímá. Je svobodná a bezdětná. Není žádného náboženského vyznání. Nikdy nebyla členkou politické strany ani nebyla politicky aktivní. Poprvé přijela do ČR asi v listopadu 2019, kdy měla studentské vízum. Do Ruska se vracela na návštěvu rodičů celkem třikrát. Naposledy z Ruska vycestovala dne 5. 1. 2022. Její zdravotní stav je dobrý. Za důvod žádosti o mezinárodní ochranu označila projevy nacionalismu vůči její osobě, což ztrpčovalo její život v Rusku. Dále uvedla, že její bratr spadl pod mobilizaci a utekl z Ruska do Kyrgyzstánu. Žalobkyně se proto obává, že by kvůli bratrovu útěku mohla být pronásledována. Do Ruska se nechce vrátit, zůstal tam jen její otec.

[2] Žalobkyně dále sdělila, že z Ruska odjela, protože chtěla studovat v ČR. Zde navštěvovala přípravné kurzy na přijímací zkoušky na vysokou školu, na přijímacích zkouškách v roce 2020 nebo 2021 však neuspěla. V roce 2022 na ně nešla, protože neměla k dispozici nostrifikaci dokladů o studiu. V době pohovoru žalobkyně nedisponovala potvrzením o navštěvování přípravných kurzů. Kromě přípravných kurzů žalobkyně pracovala v Praze na brigádách. Ke svým problémům v Rusku uvedla, že z důvodu nacionalismu dostávala ve škole horší známky, spolužáci ani učitelé ji nechtěli přijmout

a poukazovali na to, že není Ruska. Celou její rodinu ponižovali kvůli tomu, že nejsou Rusové. Často je navštěvovala policie, jak doma, tak v práci rodičů. Rodiče žalobkyně pracovali na trhu, který párkrát navštívily nacionalistické skupiny a ničily stánky lidem, kteří byli jiné než ruské národnosti. Rodiče se obrátili na policii, ale ta jejich žádost odmítla přijmout, proto se na policii už dále neobraceli. Otec žalobkyně je v Rusku a na trhu stále pracuje, vede se mu dobře, ale různé soukromé osoby mu závidí a chtějí mu odebrat prodejní místo. Matka a bratr žalobkyně se nacházejí v Kyrgyzstánu, kam odjeli v září 2022. Bratr odjel kvůli mobilizaci a matka ho doprovázela. Policie rodiče naposledy navštívila na trhu na začátku roku 2019. Chtěli, aby uvolnili místo pro jiné osoby. Policie rodičům také stále kontrolovala doklady, i když jsou občany Ruské federace. Sama žalobkyně pak měla problémy ve škole, děti ji neměly rády, urážely ji, docházelo k různým rvačkám. Rodiče tyto problémy řešili, ale později jí otec řekl, že má tyto problémy řešit sama a má se snažit si toho nevšímat. Problémy měly i další děti jiných národností. Jiné problémy žalobkyně neměla. Neměla ani problémy při svých návštěvách Ruska. Při posledním rozhovoru s matkou se dozvěděla, že soukromé osoby vzaly rodičům prodejní místo na trhu. Matka se bude vracet do Ruska z Kyrgyzstánu, bratr tam zůstane. Žalobkyně se bojí, že by mohla mít problémy kvůli bratrovi, aby nebyla potrestána jako spoluúčastnice útěku. Otec v souvislosti s bratrovým útekem žádné problémy nemá. Žalobkyně v minulosti neměla v Rusku žádné problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami, nikdy nebyla trestně stíhána. Měla zmíněné potíže kvůli národnosti. Nakonec žalobkyně uvedla, že nepodporuje Putina a to, co se v Rusku nyní děje, ani vztah Ruska k Ukrajině. Bojí se do Ruska vrátit. V oblasti, kde žalobkyně žila, nyní dochází k pronásledování národnostních menšin. Žalobkyně nikdy nebyla politicky aktivní, kvůli svým názorům v Rusku neměla žádné problémy, rodiče jí zakazovali mluvit na politické téma. Žalobkyně není politicky aktivní ani během svého pobytu v ČR.

[3] Ministerstvo rozhodnutím ze dne 2. 12. 2024 mezinárodní ochranu žalobkyni neudělilo. Ministerstvo vyhodnotilo příběh žalobkyně z hlediska možného pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), tak, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byla azylově relevantním způsobem pronásledována. Žalobkyně nikdy nebyla členkou politické strany, nebyla politicky aktivní ani se v Rusku nevyjadřovala k politickým tématům. Nikdy nebyla v Rusku trestně stíhána, ani neměla problémy se státními či bezpečnostními orgány. Neuvedla žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že v Rusku jakýmkoliv způsobem uplatňovala svá politická a práva a svobody a byla z tohoto důvodu pronásledována. Ministerstvo rovněž nedospělo k závěru, že by žalobkyně mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně popřela, že by měla problémy z důvodu své rasy, pohlaví, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání politických názorů. Žalovaný konstatoval, že žalobkyni uvedené problémy nejsou pronásledováním ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. Při posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu vzal žalovaný v úvahu, že je žalobkyně dospělou, praceschopnou a plně svéprávnou osobou a její zdravotní stav je dobrý. Ve vlasti má dostatečné materiální zázemí, má tam otce, matka se tam má vrátit. S rodinou je žalobkyně v kontaktu. V ČR nemá žádné závazky ani rodinné vazby. Navrátilci nejsou v Rusku považováni za ohroženou skupinu obyvatel, mohou čerpat stejné sociální výhody jako ostatní občané Ruské federace, je jim

pokračování

garantován přístup ke zdravotní péči atd. Žalovaný tak na základě výše uvedeného dospěl k závěru, že nezjistil zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu. K důvodům pro udělení doplňkové ochrany žalovaný uvedl, že nenalezl žádné skutečnosti, na základě nichž by žalobkyni mohla hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Ministerstvo uvedlo, že na území Ruské federace neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, jehož následky by bylo možno považovat směrem k žalobkyni za vážnou újmu dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Za takový konflikt nelze považovat ani válečný konflikt na Ukrajině. Tento konflikt neprobíhá na území Ruské federace. Podle zpráv o zemi původu je bezpečnostní situace na většině ruského území stabilní. Na ruském území dochází v souvislosti s invazí k omezenému počtu bezpečnostních incidentů, ty jsou však lokalizovány v bezprostřední blízkosti hranic s Ukrajinou. Není tedy možné tvrdit, že jsou občané Ruské federace v obecném měřítku bezprostředně ohroženi tímto válečným konfliktem.

II.

[4] Žalobkyně podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Brně, který ji zamítl rozsudkem ze dne 27. 6. 2024, č. j. 32 Az 1/2023-55. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

[5] Krajský soud žalobu zamítl. Konstatoval, že v azylovém příběhu žalobkyně nic nenásvědčuje tomu, že by v případě návratu do Ruské federace měla čelit pronásledování či hrozbě vážné újmy. Aby v případě žalobkyně bylo možné mluvit o odůvodněném strachu z pronásledování či o hrozbě vážné újmy, musely by se v jejím azylovém příběhu objevit natolik významné skutečnosti, které by vedly k závěru, že by v případě návratu do vlasti s přiměřenou pravděpodobností čelila závažnému porušení jejích lidských práv, či obdobně neakceptovatelnému jednání. To se však v případě žalobkyně nezjistilo.

III.

[6] Žalobkyně (*stěžovatelka*) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[7] V kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že její žádost o udělení mezinárodní ochrany byla zamítnuta, navzdory tomu, že sdělila, že je státní příslušnicí Ruské federace, avšak etnicky je kyrgyzské národnosti, přičemž popsala útisk, kterému čelila v době pobytu v domovském státu, a to ze strany nacionalistických skupin, ale i policejních složek, které rodinu žadatelky neustále prověřovaly. Policie se k rodině stěžovatelky chovala jako k cizincům a k jimi podávaným oznámením se stavěla bez zájmu, což ve stěžovatelce probouzel pocit, že čelí rasové diskriminaci, a to jak ze strany veřejnosti, tak i ze strany státu; přitom dále popsala útoky na prodejní stánek rodičů a důvody pro vycestování do České republiky.

[8] Ačkoliv správní orgán dospěl k závěru, že ochrana lidských práv v Ruské federaci je „problematická“, tak správní orgán (a posléze i soud) neshledal důvody pro udělení

mezinárodní ochrany, kdy veškeré závěry, o které správní orgán opírá své rozhodnutí, pocházejí z roku 2022 a nejsou tak pro posouzení stávající situace aktuální; to tím spíše, že byl podkladový materiál pořízen v době před zahájením invaze na Ukrajinu, kdy teprve po této události došlo k brutálnímu omezení lidských práv a svobod. Stěžovatelka navíc popsala celoživotní útlak, posměšky a narážky na její neruský původ, pročež má za to, že čelila pronásledování z důvodu odlišné rasy, kdy správní orgán se s uvedeným nedostatečným způsobem vypořádal.

[9] Stěžovatelka dále uvádí, že argument možností vnitrostátního přesídlení pokládá za nevhodné doporučení, které vůbec nereflexuje finanční situaci její rodiny, resp. faktickou nemožnost takového přesídlení, přičemž úlohou daného řízení je posouzení hrozícího nebezpečí, nikoliv hledání doporučení k přesídlení do více asijských částí Ruské federace, bez toho, aby se správní orgán zabíral tím, jakým způsobem by v takovýchto regionech byla vnímán stále odlišný rasový původ rodiny.

IV.

[10] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech, o nichž rozhodoval před krajským soudem specializovaný samosoudce, je její přijatelnost. Kasační stížnost je dle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[11] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatelky ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námitky a stěžovatelka ve své argumentaci nevyložila žádné důvody, které by svědčily pro odklon. Důvodům přijatelnosti kasační stížnosti se stěžovatelka v kasační stížnosti vůbec nevěnovala.

[12] Nejvyšší správní soud ověřil, že se krajský soud v napadeném rozsudku jednotlivě vyjádřil k uplatněným žalobním bodům, žádný z nich neopomněl a věcně a srozumitelně vypořádal veškeré žalobní námitky. Poukázal na důvody stěžovatelčiny žádosti o udělení mezinárodní ochrany (obavy z pronásledování z důvodu odlišné národnosti a možného postihu za útěk bratra před mobilizací). Zabýval se stěžovatelkou tvrzeným pronásledováním ze strany soukromých osob, ať již jako předpokladu pro udělení azylu [§ 12 písm. a) a b) zákona o azylu], nebo i jako předpokladu pro udělení doplňkové ochrany [§ 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu]. Zhodnotil i možnost udělit stěžovateli humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Zohlednil přitom výsledky správního řízení a v něm shromážděné informace, vyjádřil se i ke zjištěním, jež žalovaný učinil ve správním řízení na základě jednotlivých podkladů ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci a zjištěné skutečnosti podřadil pod jednotlivé, na posuzovaný případ dopadající, hmotněprávní normy, aniž se přitom dopustil odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázek řešených i v souzené věci.

pokračování

[13] Jak již uvedli žalovaný i krajský soud, důvodem stěžovatelčiny žádosti o udělení mezinárodní ochrany mělo být pronásledování v zemi původu a její obavy z možného pronásledování po návratu.

[14] Z možnému pronásledování z národnostních důvodů v Rusku se Nejvyšší správní soud vyjádřil v obdobné věci například v bodě 67 rozsudku ze dne 30. 8. 2019, č. j. 2 Azs 15/2019-57: *„K otázce pronásledování stěžovatelů z národnostních důvodů Nejvyšší správní soud uvádí, že obdobné projevy k odlišnostem člověka, o kterých vypověděli stěžovatelé, existují ve všech lidských společnostech a ve všech zemích světa. Do této míry se tedy ztotožňuje s odůvodněním městského soudu, že reálná míra xenofobie k Arménům v ruské společnosti se neliší od přístupu k ostatním kavkazským národnostem. Ústrky vůči příslušníkům národnostních menšin jsou v Moskvě na denním pořádku, což vyplývá i z výpovědí stěžovatelů. Korupční a nezákonné jednání policie se týká všech ruských občanů. Žalovaný i městský soud správně vzali v potaz, že projevy rasistické propagandy a podněcování etnické nenávisti jsou soudy odsuzovány a existuje snaha ruských státních orgánů je potírat. Pokud nebyli stěžovatelé spokojeni s řešením svých stížností, měli se obrátit na nadřízené orgány.“* Také v nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka uvádí jako důvody pronásledování ústrky či šikanu ze strany soukromých osob, ale již nepředkládá žádné důkazy o tom, že by se svoji situaci pokoušela řešit se státními orgány. To samé platí, pokud jde o tvrzené obtěžování policií. Stěžovatelka tuto situaci nijak neřešila.

[15] Zákon o azylu umožňuje udělení mezinárodní ochrany pouze výjimečných případech, kdy je žadatel ve své zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, či má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Existenci takových důvodů posoudil žalovaný a poté na základě stěžovatelčiných tvrzení uplatněných v rámci žalobních bodů i krajský soud, a to s negativním závěrem, jemuž i kasační soud přitakává.

[16] Pronásledováním může být takové jednání, které působí závažné porušení lidských práv (a to ne všech lidských práv, ale pouze základních lidských práv), případně jednání méně závažná, která však ve svém souběhu dosahují obdobné intenzity (tzv. pronásledování na kumulativním základě). Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 5. 10. 2006, č. j. 2 Azs 66/2006-52, č. 1066/2007 Sb. NSS, konstatoval, že újma hrozící žadateli o azyl v důsledku opatření působících psychický nátlak jistě nemusí být obdobně závažná jako újmy spočívající v ohrožení života nebo svobody, musí však být s nimi aspoň typově srovnatelná. Nepostačí tedy, půjde-li o pouhou sérii ústrků, byť v jednotlivých případech i vcelku intenzivních, pokud tyto ústrky ve svém celku nedosáhnou takové intenzity a systematickosti, že u dotčené osoby ve zcela zásadní míře snižují kvalitu prožívání a berou životní perspektivu a že v ní vyvolávají silný pocit celkové bezvýchodnosti a beznadějnosti její situace. Navíc intenzita uvedených ústrků musí být „objektivní“ v tom smyslu, že by jimi byly výše uvedené negativní životní pocity způsobeny zpravidla i u jiných jedinců nacházejících se ve státě původu žadatele o azyl v obdobné situaci (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2019, č. j. 1 Azs 244/2018-67, bod 28).

[17] Krajský soud správně posoudil, že ze skutkových tvrzení stěžovatelky a zpráv o zemi původu, které v průběhu správního řízení shromáždil žalovaný, nevyplývalo, že by

stěžovatelkou popisované obavy dosahovaly intenzity pronásledování dle výše uvedeného. Vhodně krajský soud poukázal i na skutečnost, že stěžovatelčin otec v Rusku bez větších obtíží zůstává, ačkoliv bratr stěžovatelky utekl před nucenou mobilizací. Není tedy možné činit závěr o tom, že by jednání stěžovatelčina bratra mělo za důsledek pronásledování členů rodiny.

[18] Jde-li o zprávy, ze kterých vycházelo ministerstvo, i zde musí kasační soud konstatovat, že nedošlo k žádnému pochybení. Zprávy reflektují i situaci po ruské invazi na Ukrajinu, čímž se zabýval i krajský soud (viz body 70 až 72 napadeného rozsudku). Závěr o možnosti vnitřního přesídlení je vzhledem k již zdůrazněné výjimečnosti udělení azylu zcela relevantní.

[19] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, neboť ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje odpověď na posuzované námitky; krajský soud rozhodl plně v souladu s touto judikaturou. S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost nepřijatelnou, a proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl.

[20] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první, s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4., č. 4170/2021Sb. NSS). Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, ve věci neměla úspěch. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady v řízení o kasační stížnosti nevznikly. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. února 2025

David Hipšr
předseda senátu